

Slaapplaatstellingen

Veel vogelsoorten overnachten op gemeenschappelijke slaapplaatsen. Daar concentreren zich vogels uit een straal van soms tientallen kilometers. Vanaf de winter 2009/10 worden landelijke slaapplaatstellingen georganiseerd van geselecteerde soorten. De tellingen richten zich vooral op Natura 2000-gebieden met een beschermde slaapplaatsfunctie, maar worden daarbuiten nadrukkelijk gestimuleerd. Daarnaast zijn er elk jaar landelijke simultaantellingen van wisselende soorten. Doel: Aantallen en verspreiding vastleggen van op gemeenschappelijke slaapplaatsen overnachtende vogels. Het Meetnet Slaapplaatsen maakt deel uit van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM).

Nieuwsbrief juni 2018

Beste slaapplaatsteller,

Hartelijk dank voor opnieuw een succesvol seizoen slaapplaatsen tellen. We hebben het afgelopen seizoen meerdere malen met extreem weer te maken gehad, en hoewel er wel een deukje zit in het aantal getelde slaapplaatsen, lijkt het vooralsnog nog niet gemiddelden negatief te hebben beïnvloed (zie hieronder de data voor steltjes!). Wel in een enkel geval de seizoensmaxima, maar dat is een goede weerspiegeling van de veranderingen van omstandigheden van jaar tot jaar.

Scholekster, Kemphaan en Grutto

Over het algemeen zijn de gemiddelde aantallen Grutto's, Scholeksters en Kemphanen op slaapplaatsen vergelijkbaar met die van het voorgaande seizoen, behalve dat voor Kemphaan en, in mindere mate, Scholekster, de maxima in dit seizoen een stuk lager waren. Voor Scholekster zijn er in 2017 143 slaapplaatsen geteld, tegenover 124 in 2018, met 22 nultellingen in 2017 en 30 in 2018. Het beeld voor Kemphaan is vergelijkbaar; in 2017 zijn er 68 slaapplaatsen geteld, in 2018 61, met 43 nultellingen in 2017 en 55 in 2018. Voor Grutto steekt 2018 zelfs positief af vergeleken met 2017! In 2018 werden er 134 slaapplaatsen geteld, met 25 nultellingen en in 2017 126 gebieden met 22 nultellingen.

De winnaar onder de slaapplaatsen voor Grutto's is opnieuw de Alde Feanen (Fr) met een vrijwel identiek aantal Grutto's als het jaar ervoor, namelijk 4350, vergeleken met 4300 in 2017. Met afstand volgt 't Landje van Geijssel (NH), waar 2175 Grutto's sliepen, en 't Weegje (ZH) met 2100 individuen.

Voor Scholekster was de toplocatie de Jachthaven van Andijk, waar 300 individuen roestten (tegen een maximum van 450 in de Bocht van Melkwerum het jaar ervoor). Ook in Friesland, traditioneel een bolwerk van Scholekster-slaapplaatsen, waren goede aantallen Scholeksters aanwezig, onder meer in It Soal in de Workumerwaard, waar 261 individuen verbleven. Verrassend hoge aantallen waren ook afkomstig uit het binnenland, met 215 vogels bij de Veenoordkolk (Ov) en 200 bij het Hoge Broek (Ov).

Waar in het voorgaande seizoen een maximum van 3000 Kemphanen in de Grutte Brekken (Fr) werd geteld, haalde deze locatie ditmaal maar 750 individuen. Het hoogste aantal Kemphanen in 2018 lag nauwelijks hoger met 880 stuks, en werd geteld op het Gaastwad bij de Workumerwaard (Fr). Een andere goede locatie was de Geaupolder in Zuid-West Friesland, met 735 exemplaren. Duidelijk was wel dat de hoge maximumaantallen niet zijn gehaald, maar de gemiddelde aantallen (inclusief nullen) lagen nauwelijks lager dan het voorgaande jaar. Het

aantal nultellingen lag ook veel hoger in 2018, waardoor we een beeld krijgen van spreiding over een kleiner aantal slaappleatsen dan in het voorgaand jaar. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het koude weer in maart, waardoor minder beschutte slaappleatsen minder in trek waren. Voor diegenen die gehoor hebben gegeven aan het vastleggen van nulwaarnemingen, hartelijk dank voor de extra moeite die resulteert in kwalitatief hoogwaardige data!

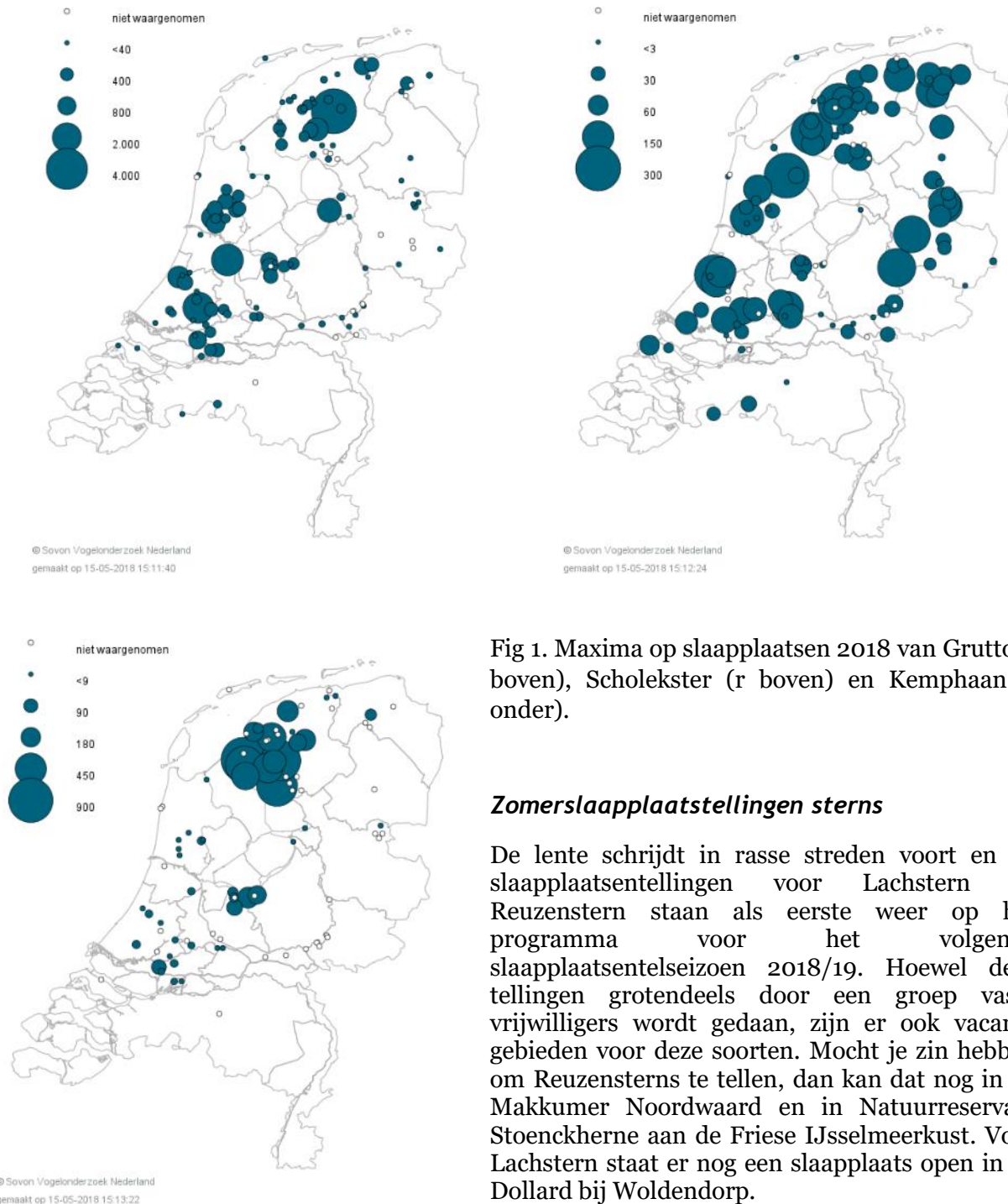

Fig 1. Maxima op slaappleatsen 2018 van Grutto (l boven), Scholekster (r boven) en Kemphaan (l onder).

Zomerslaaplaatstellingen sterns

De lente schrijdt in rase streden voort en de slaaplaatsentellingen voor Lachstern en Reuzenstern staan als eerste weer op het programma voor het volgende slaaplaatsentelseizoen 2018/19. Hoewel deze tellingen grotendeels door een groep vaste vrijwilligers wordt gedaan, zijn er ook vacante gebieden voor deze soorten. Mocht je zin hebben om Reuzensterns te tellen, dan kan dat nog in de Makkumer Noordwaard en in Natuureservaat Stoenckherne aan de Friese IJsselmeerkust. Voor Lachstern staat er nog een slaaplaats open in de Dollard bij Woldendorp.

De teldata voor Lachstern vallen in 2018 op 27 juli, 3 augustus en 10 augustus, terwijl de teldata voor Reuzenstern vallen op 17, 24 en 31 augustus.

Tellingen van elders zijn natuurlijk ook altijd welkom en mocht je zelf een mooie slaappleats vinden die nog niet in het systeem van Sovon staat, dan kan deze gewoon toegevoegd worden! Ben je actief in deze gebieden of ken je een (voormalige) slaappleats die niet wordt geteld meld je dan aan en kijk op de Vacante gebieden pagina <http://portal.sovon.nl/portal/vacant/deel/2> of informeer bij de coördinator of een slaappleats ook geteld wordt. Elke hoofdteller kan ook andere tellers rechten geven om voor die slaappleats data door te geven.

Reuzensterns op slaappleats in Workumerwaard (Fr), foto: Trinus Haitjema.

Nullen doorgeven

Verschillende soorten slapen dikwijls op dezelfde slaappleats en hoewel ze vaak in gescheiden groepen slapen, kan vaak toch een goede schatting van het aantal van een tweede of derde soort worden gemaakt. Ook nullen tellen mee want dan weten we dat de soort en het gebied is geteld maar op dat moment geen slapende vogels aanwezig waren. Dus tel je een gebied voor bijvoorbeeld Scholekster en je ziet geen Kemphaan, dan is een nultelling voor Kemphaan eigenlijk net zo waardevol als het precies getelde aantal Scholeksters!

Paul van Els, meetnetcoördinator Slaappleatsen – paul.vanels@sovon.nl